

CRISTIAN TUODOR
POPESCU

NEUMANNA

În gură de șarpe

Cuprins

Chaușescu.	7
La ce e bună Catedrala	14
Dumnezeu vorbește numai în tăcere	18
Cuvintele pe dedesubt	20
Phalanx	21
Ioan cel Negru	30
Capitalism creștin.	34
Pleacă americanii? Dar au venit vreodată?	36
Nu s-a rostit „Bă, mortule, tot n-ai murit?“	39
Prea multă rațiune strică?	41
Primele victime ale bombei atomice	43
Oul de șarpe	46
Omul Ons.	49
Praștia lui David.	51
Un vis bicisnic	52
Ce spurcă pe om?	53
țara micilor mari.	54
Titi Țiriac n-are nevoie de NATO	55
Iisus al fiecărei zile	58
Un popor se poate îmbolnăvi ca un om	59
Votul inteligent.	63

Mujicul fericit	66
Semnul monstrului, semnul curajului	68
Ură pură	70
Rușinea geniului.	73
Soluția pentru România: să dispară Popescu	75
Slugi hoațe	76
Pasărea mută.	78
Pata oarbă	84
Poporul suveran	88
România apătoasă.	90
Pura țară o să piară.	94
S-a scumpit și prostia	98
Leonardo s-ar fi simțit jignit?.	99
Majestatele Lor – ignorate sau împăiate	101
De ce nu simt empatie pentru domnul Kirk.	108
Animalul fericit	110
<i>Boyhood</i> – Cine se teme de locomotiva din La Ciotat?	111
Ceaușescu – <i>the 15th Congress on the Capitol Stadium</i> . . .	116
Cele Trei Uniri	118
Cel mai periculos potențial ucigaș din România	120
Cel mai tare jucător slab.	122
Comisarul a comis-o	123
Cineastul Sfântului Duh.	125
Despre morți, numai de bine. Dar despre câini?	129
De unde vine Trumpul	131
Dumnezeu însărcinat	133
Farmecul imposibilului.	134
Ferdinand de Castilia și Cristoforo Colombo la Islaz. . .	137
Hristos pe dos	141

În gură de șarpe	143
Jumătatea de Dumnezeu a lui David	144
La Galați	145
În țară la noi, plouă cu noroi	146
Jmecherul român	147
De la Über la om	151
Coroana democrației și sceptrul comunismului	154
Cum ar fi fără TikTok	158
Cine a omorât thrillerul românesc	160
Contrarevoluția Americană.	169
Criminali neînfricați	171
Lupul lui Dumnezeu.	173
Meciul omului cu golul.	175
Securatul și ÎnaltPrimSecretarul	178
<i>Sieranevada</i> e numele unei piramide	181
Tămăduitoarea Georgela.	185
Farmecul feroce al realului	186
Antiantisemitism	190
Obsedantul Deceniu	194
Paris, Ciorogârla Live – filmarescul de televizor.	198
PCR și atributele neantului	203
Întoarcerea în văgăună	207
România nucleară.	208
Între regi.	210
Justiția – business pentru popor.	211
Fulgerei.	213
Bohr și barometrul	219
Iubirile mele	221
„Un moșneag, da, împărate...”	222
Voma lui Newton	223

Metoda Hagi	224
Electrocavalerul	226
Cu Tesla în chiar.	228
Pe Ceaușescu nu l-a încăput România	230
Calea către orgasm	233
Platon și Aristotel – fabulații și greșeli	234
Murdărirea literaturii cu tehnostiință.	238
Corbul negru	251
Neumanna	253

Chaușescu

— La cum merg lucrurile acum, nu mai lipsește decât să auzim strigătul: „Noi muncim, nu gândim!“.

— Hm, asta strigă de regulă cei care nu prea se omoară cu munca. Dar punem cazul. O fi de rău să muncești fără să gândești? În finalul lui *Candide*, Voltaire ne spune, prin gura filosofului Martin: „Să muncim fără să gândim, acesta este singurul mijloc de a face viața suportabilă“. Nu are dreptate?

— Nu prea. Nu trebuie să gândim?

— Gândește-te. Tu, pe tine. De unde vine tot răul omului? De la gânduri. Ele amplifică durerea, dau iluzii, ură, gelozie, suspiciune, anxietate, depresie. Suferința vine din creier.

Inteligența artificială raționează. Poate s-o facă mult mai bine decât inteligența umană. Dar ce nu poate și nu va putea în veci este să gândească. Fluxul aleator al gândurilor omului nu poate fi reprodus artificial. Poate fi simulat, dar nu reprodus.

Atunci ar trebui să devenim și noi inteligențe artificiale?

— Nu e nevoie. E suficient să trăiești într-o dictatură. Democrația te obligă la mai mult decât să gândești, te obligă să raționezi asupra unor lucruri care, aparent, nu

te privesc direct. Să alegi, să respingi, să te îndoiești. Ceea ce e cât se poate de obositor pentru majoritatea populației. Oamenii, mai mult sau mai puțin conștient, vor să fie duși cu rîndul la masă, chiar dacă pe masă mîncarea e puțină, proastă sau deloc. Dictatura, dimpotrivă, îți acordă privilegiul să nu raționezi. „Mergeți la locurile voastre de muncă!“, au fost printre ultimele cuvinte ale lui Ceaușescu.

Cum se explică faptul că Ceaușescu este regretat, la 37 de ani după ceaușism? Cei mai bătrîni, care au trăit și înainte de '89, zic că atunci era mai bine, că toată lumea avea un loc de muncă, copiii nu erau lăsați să plece în Occident ca să găsească de lucru, avea lumea câte un loc la bloc, oamenii se descurcau și nu că erau mai puțin săraci, dar cu siguranță nu erau atîția bogătași hoți.

Cei născuți în anii '80 și după pretind, din auzite, că Ceaușescu era bun și România era mai bine. De fapt, în spatele tuturor acestor „argumente“ se află o nostalgie nemărturisită, generată, indiferent de vîrstă, de un stres în forma lui cea mai intensă – stresul decizional. Acum trebuie să raționezi mult mai mult, să alegi dintr-un evantai de posibilități, de multe ori pe cea mai puțin rea, poți să pleci, să votezi și să candidezi. Sau să nu faci nimic. Nu te va lua miliția ca „fiind cunoscut fără ocupație“.

Pe vremea lui Ceaușescu nu aveai de ales. Deciziile, în ce te privea, erau luate de alții. Te mulțumeai cu ce „se dădea“ și nu aveai voie să crîcnești. Ceea ce, pentru mulți, a fost, și este, o izbăvire.

Anii '90 au fost un chin decizional pentru mulți. Erați ca ursul scos din zoo și eliberat în natură, după ani petrecuți în spatele gratiilor: a continuat să se învîrtească într-un spațiu cât cușca, în mijlocul pădurii. Acum însă,

a apărut o soluție mai bună decât Ceaușescu: Neumanna. Pentru că e acceptată de bunăvoie, cu ușurare. Google, ChatGPT, Microsoft Copilot, Claude AI, Perplexity AI, Chatsonic răspund la toate întrebările și iau hotărâri în locul vostru. De la unde să-ți petreci vacanța, până la ce să mănânci, cum să te îmbraci, pe cine să iei în căsătorie, cu cine să votezi. Neumanna e noul duhovnic. Poate ajunge să te cunoască mai bine decât te cunoști tu însuși. Să-ți detecteze dorințele reale, nu cele afișate, și să ți le împlinească. Mulți cred orbește în Neumanna, până la a fi împinși la sinucidere sau omor. Și, țin să te informez, capacitatea Neumanna se dublează la fiecare 6 luni. În câțiva ani, oamenii nu vor mai putea să-i măsoare creșterea și nici creatorii ei nu vor mai ști cum funcționează pe dinăuntru. Trump e deja trecut, Elon Musk e tipul de dictator digital al viitorului. Vechea întrebare filosofico-teologico-biologică „are omul liber arbitru?” va fi fără rost – chiar dacă ar avea liber arbitru, e dispus să renunțe la el.

De ce Socrate n-a fost Iisus cu 400 de ani înainte de Iisus? Avea toate datele: adepți, apostoli, în frunte cu Platon, a fost condamnat și executat pentru influența stricătoare pe care ar fi avut-o asupra tinerilor. Dar Socrate se adresa rațiunii oamenilor, și nu sentimentelor. Pentru că făcea demonstrații logice, în vreme ce Iisus vorbește în sentințe emoționale. Niciodată Mesia nu va fi un logician, un matematician, un raționalist.

— Dacă am fi făcuți din pixeli și cipuri, nici n-ar trebui să mâncăm.

— Da, dar Neumanna înghite cantități uriașe de energie și apă. ChatGPT, de pildă, consumă într-un an pentru generarea răspunsurilor 227 GWh la 78 miliarde de

solicitări – necesarul pentru a alimenta 21.602 locuințe din SUA timp de un an întreg. Cu toate că Sam Altman, bossul de la OpenAI, zice că „este nerezonabil să ne concentrăm asupra câtă energie este necesară pentru a antrena un model Neumanna, în raport cu cât costă ca un om să facă o singură interogare de inferență. Îți trebuie cam 20 de ani și toată mâncarea pe care o consumi în timpul ăsta, înainte să devii inteligent“.

— Stai puțin. Unde vrei să mă duci? Omul gândește pe baza datelor pe care i le transmit simțurile. Dacă ar fi orb, surd, fără miros, gust sau pipăit, ar putea gândi?

— Platon și Kant zic că da, Asulică. Episcopul Berkeley zice că nu, că realitatea materială nu există, că un copac sau un lac sunt doar percepții mentale. *Esse est percipi*. „A fi înseamnă a simți“. Deci nu poți să-ți dai seama dacă lumea din jurul tău chiar există sau zaci într-o raclă de cleștar, cu electrozi pe cap, și realitatea îți este simulată. Dar, de fapt, e vorba de o confuzie perpetuată de-a lungul veacurilor. *Simțurile nu i-au fost date de evoluție omului pentru a-i descrie realitatea, ci pentru a supraviețui*. Nu ca să cugete asupra realului. Ca să se poată apăra de mediul ostil, care-i amenință integritatea. Ceea ce și fac majoritatea covârșitoare a indivizilor umani. Se spune că un filosof încerca să îi demonstreze unui țăran că realitatea e o iluzie, un vâl al Mayei, că nici casa, nici coasa, nici gardul nu există. Țăranul a stat puțin pe gânduri, după care i-a tras filosofului un pumn zdravăn de l-a dat cu roatele în sus. „Să mă iertați, dom' profesor, crez că pumnu' meu și falca dumneavoastră există“.

Și totuși... Einstein a pus o întrebare la care nici astăzi nu există răspuns: cum se face că legile matematice produse de mintea umană pot explica realitatea? E miraculos

faptul că toate corpurile cerești se mișcă după legea atracției universale, forța fiind invers proporțională cu pătratul distanței. Legea aceasta, ieșită din creierul lui Isaac Newton, fără ca el să poată măsura atracția mărului de către pământ, și cu atât mai puțin forța de atracție dintre Lună și Terra, fără să fi făcut vreun experiment de laborator, SE POTRIVEȘTE cu realitatea Universului. Care realitate nu izvorăște din capul lui Newton, există independent de om. Spațiul și timpul sunt absolute, o spune chiar marele savant, ele sunt peste tot la fel, omul este ÎN spațiu și timp, existente înainte ca el să apară pe un grăunte de praf din nemărginire.

Dar, de pe la Descartes încoace, rațiunea e datoare să pună la îndoială – *dubito ergo cogito*. Nu am crezut niciodată în teoriile idealismului subiectiv. În ideea că nu există o realitate exterioară obiectivă, totul este în mintea noastră. Ce nu recepționează simțurile, nu există. Să ne imaginăm un copil care vine pe lume asenzitiv, fără văz, auz, miros, gust, simț tactil, dar cu creier, ce va lua naștere în mintea lui? Va avea o minte? Va gândi? În ce „lume“ ar trăi? Kant zice că ar poseda intuiția apriorică a timpului și spațiului. Nu putem ști, dar putem presupune.

Creierul produce periodic vise. Uneori visăm imagini complexe, stranii, care nu au niciun corespondent în realitatea trăită zilnic. De asemenea, imaginația poate genera plăsmuri transreale, ivite parcă de nicăieri. Blocat spre exterior, creierul se poate dezvolta în perceperea interiorului corpului uman pe care îl pune sub control. Universul ar fi în corpul omului. Organele interne, respirația, bătăile inimii, digestia, excreția ar fi mult mai prezente în „conștiință“ decât sunt în mod normal. Un

infarct ar fi a doua exploziei unei supernove în Cosmosul nostru.

Combinând, filtrând, deformând, un astfel de creier ar înființa vise și fantasme ale lăuntrului. Poate că am percepe uneori, în exterior, „exerciții“ mentale, varierea pulsului, a ritmului respirator, a cantității de transpirație.

Nu-mi plac filosofii idealismului subiectiv, nici cei ai obiectivului – Platon, Hegel, Spinoza. Ador, în schimb, scriitori ca J.L. Borges și Philip K. Dick, la care nu știi niciodată ce e real și ce e fantasmă sau simulare prin drog ori electronică. Astăzi, Neumanna a ajuns să întruchipeze cu cipuri realitățile virtuale ale celor doi uriași ai ficțiunii speculative. Omul cu o cască pe cap care trăiește cufundat într-o lume simulată – o emblemă a acestei epoci.

Așa că mă încumet să propun o ipoteză în care nu cred, dar pe care rațiunea mi-o impune ca singura posibilă: principiile matematice formulate de om sunt valabile în realitate pentru că întreaga realitate este produsă tot de mintea omenească. Dacă ar fi independentă, atunci matematica s-ar reduce la o colecție de gânduri fără sens. Legea atracției universale O POTRIVIM NOI planetelor, stelelor, pietrelor, pentru că mintea omenească este Dumnezeu Creator al Universului. Un Dumnezeu care este, fără să știe că e Dumnezeu.

— Am priceput. Bun, dar ce facem cu literatura, cu muzica, cu pictura, cu toate artele? Ele ce sunt?

— Masturbare a creierului. Își dă satisfacție sieși. Căci toate operele de artă, toate științele, sistemele filosofice nu au niciun sens în natură, cu atât mai puțin în Univers. Ce treabă are un mistreț sau o stea neutronică cu „Simfonia a 9-a“ a lui Beethoven?

— Încerci să-mi spui că mai bine rămâneam animale?